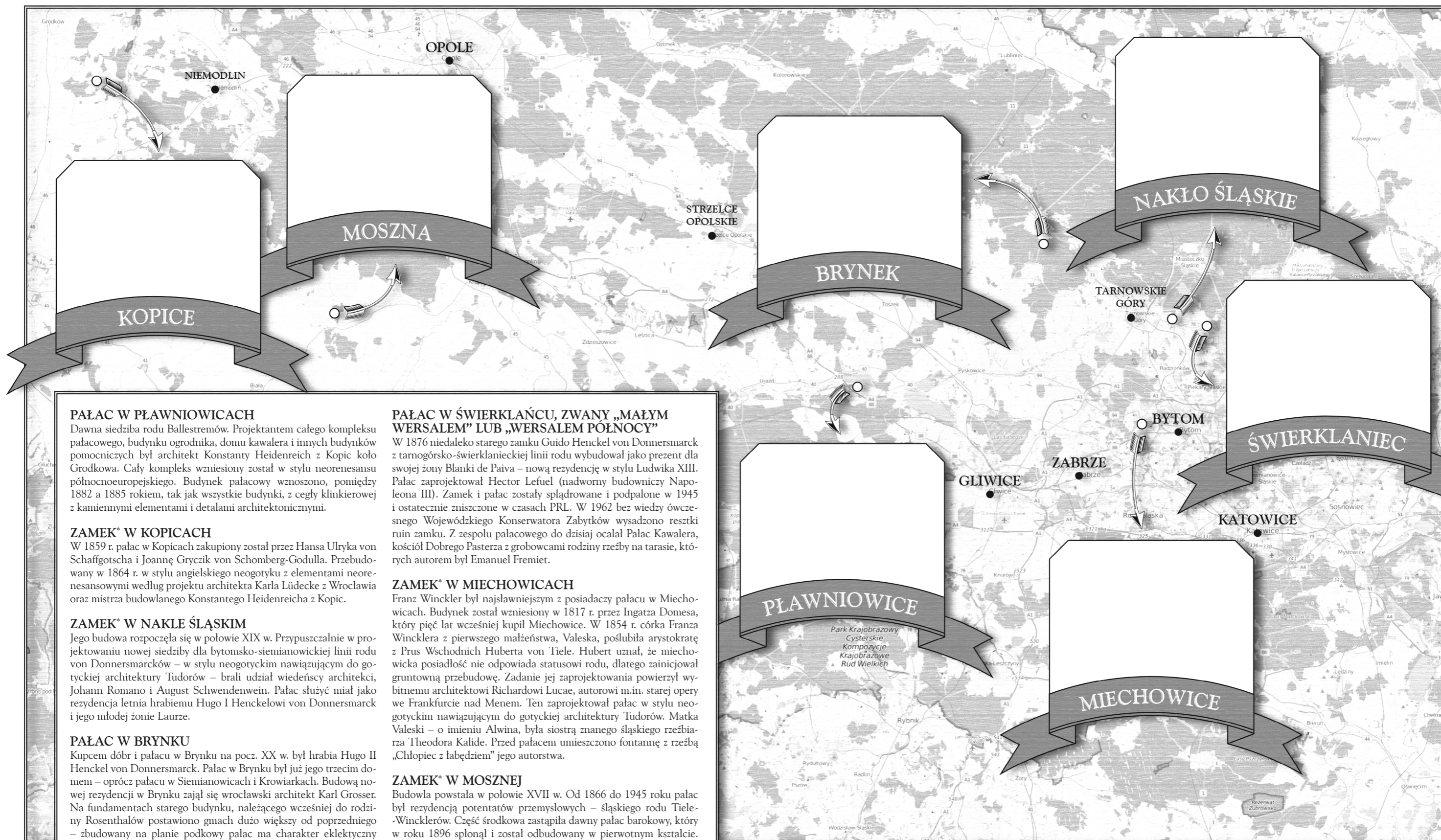

Ślascy przemysłowcy i ich baśniowe pałace

PAŁAC W PŁAWNIOWICACH

Dawna siedziba rodu Ballestremów. Projektantem całego kompleksu pałacowego, budynku ogrodnika, domu kawalera i innych budynków pomocniczych był architekt Konstanty Heidenreich z Kopic koło Grodkowa. Cały kompleks wzniesiony został w stylu neorenesansu północnoeuropejskiego. Budynek pałacowy wznoszono, pomiędzy 1882 a 1885 rokiem, tak jak wszystkie budynki, z cegły klinkierowej z kamiennymi elementami i detalami architektonicznymi.

ZAMEK* W KOPICACH

W 1859 r. pałac w Kopicach zakupiony został przez Hansa Ulryka von Schaffgotscha i Joannę Gryczik von Schomberg-Godulla. Przebudowany w 1864 r. w stylu angielskiego neogotyku z elementami neorenesansowymi według projektu architekta Karla Lüdecke z Wrocławia oraz mistrza budowlanego Konstantego Heidenreicha z Kopic.

ZAMEK* W NAKLE ŚLĄSKIM

Jego budowa rozpoczęła się w połowie XIX w. Przypuszczalnie w projektowaniu nowej siedziby dla bytomsko-siemianowickiej linii rodu von Donnersmarcków – w stylu neogotyckim nawiązującym do gotyckiej architektury Tudorów – brali udział wiedeńscy architekci, Johann Romano i August Schwendenwein. Pałac służyć miał jako rezydencja letnia hrabiemu Hugo I Henckelowi von Donnersmarck i jego młodej żonie Laurze.

PAŁAC W BRYNKU

Kupcem dóbr i pałacu w Brynku na pocz. XX w. był hrabia Hugo II Henckel von Donnersmarck. Pałac w Brynku był już jego trzecim domem – oprócz pałacu w Siemianowicach i Krowiarkach. Budową nowej rezydencji w Brynku zajął się wrocławski architekt Karl Grosser. Na fundamentach starego budynku, należącego wcześniej do rodziny Rosenthalów postawiono gmach dużo większy od poprzedniego – zbudowany na planie podkowy pałac ma charakter eklektyczny z elementami neobaroku. Korpus jest kryty dachem mansardowym z lukarnami i flankowany ośmiobocznymi wieżami z hełmami cebulastymi. Prace ukończono w 1908 r.

PAŁAC W ŚWIERKLAŃCU, ZWANY „MAŁYM WERSALEM” LUB „WERSALEM POŁNOCY”

W 1876 niedaleko starego zamku Guido Henckel von Donnersmarck z tarnogórsko-świerklanieckiej linii rodu wybudował jako prezent dla swojej żony Blanki de Paiva – nową rezydencję w stylu Ludwika XIII. Pałac zaprojektował Hector Lefuel (nadworny budowniczy Napoleona III). Zamek i pałac zostały spłądrowane i podpalone w 1945 i ostatecznie zniszczone w czasach PRL. W 1962 bez wiedzy ówczesnego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wysadzono resztki ruin zamku. Z zespołu pałacowego do dzisiaj ocalał Pałac Kawalera, kościół Dobrego Pasterza z grobowcami rodziny rzeźby na tarasie, których autorem był Emanuel Fremiet.

ZAMEK* W MIECHOWICACH

Franz Winckler był najślawniejszym z posiadaczy pałacu w Miechowicach. Budynek został wzniesiony w 1817 r. przez Ingatza Domesa, który pięć lat wcześniej kupił Miechowice. W 1854 r. córka Franza Wincklera z pierwszego małżeństwa, Valeska, poślubiła arystokratę z Prus Wschodnich Huberta von Tiele. Hubert uznał, że miechowska posiadłość nie odpowiada statusowi rodu, dlatego zainicjował gruntowną przebudowę. Zadanie jej zaprojektowania powierzył wybitnemu architektowi Richardowi Lucae, autorowi m.in. starej opery w Frankfurcie nad Menem. Ten zaprojektował pałac w stylu neogotyckim nawiązującym do gotyckiej architektury Tudorów. Matka Valeski – o imieniu Alwina, była siostrą znanego śląskiego rzeźbiarza Theodora Kalide. Przed pałacem umieszczono fontannę z rzeźbą „Chłopiec z łabędziem” jego autorstwa.

ZAMEK* W MOSZNEJ

Budowla powstała w połowie XVII w. Od 1866 do 1945 roku pałac był rezydencją potentatów przemysłowych – śląskiego rodu Tiele-Wincklerów. Część środkowa zastąpiła dawny pałac barokowy, który w roku 1896 spłonął i został odbudowany w pierwotnym kształcie. Do roku 1900 powstała najbardziej okazała część wschodnia w stylu neogotyckim, a w latach 1912-1914 dobudowano skrzydło zachodnie w stylu neorenesansowym.

*Rezydencje przemysłowych magnatów nazywano po niemiecku „Schloss”, czyli „zamek”. I to pomimo tego, że obiekty te nie pełniły funkcji obronnej - były pałacami. Jednak ich architektura stanowiła świadome nawiązanie do architektury zamków, była - zgodnie z XIX-wiecznym trendem - stylizowana na „zamkową”. Stąd pałacowo-zamkowe zamieszanie w języku polskim.